

Asia: VN/10156/2019

Liikennealan kestävän kasvun ohjelma

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ohjelman tavoitteet tunnistettu oikein? Jos ei niin, miten tulisi muuttaa?

Kyllä

2. Kuinka realistisena pidät esitettyjä tavoitteita?

Tavoitteet on asetettu sopivalle tasolle.

Toimintaympäristö Luvussa 2 on kuvattu liikennealan keskeisiä muutosvoimia sekä liikenteen toimialaa ja markkinoita ja esitetty toimialan SWOT-analyysi. Näkökulma on erityisesti kestävän liiketoiminnan kehittämisessä. ää väliotsikko

3. Mahdolliset kommentit toimintaympäristökuvaukseen.

Toimintaympäristökuvauksessa on kattavasti tarkasteltu ja huomioitu erityisesti digitalisaation vaikutuksia liikenteen murrokseen ja palveluistumiseen. Kuvauksen painopiste on selkeästi kaupungistumisessa ja kaupunkien liikenne- ja logistiikkapalveluiden muutoksessa. Kuitenkin sekä digitalisaatio että vihreä siirtymä muuttavat radikaalisti myös muun logistiikan ja raskaan liikenteen toimintaympäristöä ja tulevaisuuden liiketoimintamalleja. Nämä eivät tule nyt kuvauksessa kovinkaan selkeästi esiin. Esimerkiksi hiilineutraaliuteen tähtäävien liikenneteknologioiden soveltaminen logistiikassa ja raskaassa liikenteessä, ja tämän Suomelle tarjoamat liiketoimintamahdollisuudet jäävät vähäiselle huomiolle.

Murroksen vaikutuksia suomalaiselle ajoneuvoteollisuudelle ja sen kilpailukyvyille olisi myös syytä analysoida tarkemmin.

Kestävä yritysvetoinen kasvu ja ekosysteeminen ajattelu Luvussa 3 on kuvattu ekosysteemisen kehityksen merkitystä liikennetoimialan innovaatioiden ja viennin edistämiseksi sekä kuvattu vireillä olevaa ekosysteemikehitystä.

4. Puuttuuko tunnistettujen ekosysteemien joukosta jokin vireillä oleva ekosysteemi tai mahdollinen ekosysteemiäihio?

Lahden seudulla on valmisteilla merkittäviä, sekä yksityisiä että julkisia, panostuksia sähköisen liikenteen tutkimukseen ja kehittämiseen. Ajoneuvoteollisuuden, sähkö- ja automaatiotekniikan sekä logistiikka-alan keskeisten yritysten, korkeakoulujen ja Lahden kaupungin yhteistyöllä on kasvamassa kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävä liikenteen hiilineutraalin sähköistymisen ekosysteemi. Tämä kehittyvä ekosysteemi kytkeytyy erittäin vahvasti liikennealan kestävän kasvun ohjelmaan ja sen tavoitteiden toteuttamiseen erityisesti vihreän siirtymän osalta.

5. Miten muuten haluaisit kommentoida liikennetoimialan ekosysteemistä kehittämistä?

Tiekartta 2021 - 2023 Tiekarttaan valikoituneiden toimenpiteiden määrittämisen lähtökohtana on ollut niiden välitön tai välillinen vaikuttavuus ekosysteemien kehittymiseen ja kestäväan yritysvetoiseen kasvuun. Tiekartta on päivitetty vuosina 2018 – 2020 Liikennealan kansallisen kasvuohjelman tiekartan täytäntöönpanosta saatujen kokemusten sekä laajapohjaisen sidosryhmien kanssa tehdyn valmistelun pohjalta. Tiekarttaan on valittu ohjelman tavoitteisiin peilaten vaikutuksiltaan merkittävimmät toimenpiteet. Fokus on ollut nimenomaan kestäväan liikenteeseen liittyvän liiketoiminnan syntymistä edistävissä toimenpiteissä. Ohjelman nimenomaisten toimenpiteiden lisäksi on tunnistettu hankkeita, joiden eteenpäin viennissä on tärkeää ottaa huomioon liikennealan kestävän kasvun edistämisen näkökulma. Vuosien 2021-2023 tiekartan keskeisiksi toimenpiteiksi on määritelty: 1. Toimintaympäristö kestäväalle kasvulle i. Yhteinen tahtotila ja mahdollistava hallinto uudistumisen perustana ii. Monipuolisella rahoituksella vipua kehittämiseen iii. Tutkimuksella ja osaamisella kilpailuetua iv. Vahva yhteinen EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen 2. Skaalautuvia kestäviä ratkaisuja vientimarkkinoille v. Kaupungit edelläkävijämarkkinoiden alustana vi. Kokeiluilla kehityksen kärkeen vii. Julkisilla hankinnoilla markkinareferenssejä ja skaalautumista iix. Digitaalinen tieto hyötykäyttöön 3. Jatkuva ekosysteeminen yhteistyö ix. Yritysvetoisen kasvuekosysteemit viennin vetureiksi x. Yhteinen kansainvälinen näkyvyys Lämpileikkaavina ajureina kaikissa toimenpidekokonaisuuksissa näkyvät ilmastonmuutos, kaupungistuminen, digitalisaatio sekä eri sektorirajat ylittävät ratkaisut. Ilmastonmuutoksen ja kaupungistumisen globaaleihin haasteisiin vastaavat ratkaisut luovat mahdollisuuksia toimialan kestäväalle kehitykselle. Digitalisaatio kaikissa

liikkumisen ja kuljettamisen muodoissa ja eri sektorirajojen (kuten liikenne, energia ja rakennettu ympäristö) rajapinnoista löytyvät ratkaisut puolestaan antavat keinoja ratkaisujen kehittämiseen ja uusiin innovaatioihin.

6. Mikä toimenpidekokonaisuus on tärkein toimialan kestävä liiketoiminnan vauhdittamista ajatellen?

Skaalautuvia kestäviä ratkaisuja vientimarkkinoille

Toimintaympäristö kestävälle kasvulle Toimenpidekokonaisuuden toimilla pyritään luomaan yrityksille pitkän jänteen näkymä politiikka- ja lainsäädäntökehitykseen ja vahvistamaan yhteistä tahtotilaa liikenteen toimialan kestävä kasvun edistämiseen, tarjoamaan innovaatioita ja kansainvälistä kasvua tukevia rahoitusmahdollisuuksia sekä kehittämään mekanismit kansallisen ja EU-rahoituksen täysimääräiseen hyödyntämiseen, vahvistamaan kotimaista ja kansainvälistä tutkimusyhteistyötä sekä tutkimustulosten hyödyntämistä liiketoiminnan pohjan vahvistamaan vaikuttamista EU- ja kansainvälisellä tasolla mahdollistavan kansainvälisen toimintaympäristön ja verkostojen kehittämiseksi.

7. Mitä alla olevista toimenpiteistä pidät vaikuttavimpina? Toimenpiteet on kuvattu tarkemmin ohjelmaluonnoksessa.

Liikenne 12-suunnitelman visio ja tavoitteet ohjaavat alan kehittämishankkeita ja toimintaa. Vision ja tavoitteiden tueksi kuvataan vaikutusketjut, joilla liikennealan digitalisaatio, älykäs palveluistuminen ja käyttäytymisen muutos vaikuttavat Liikenne 12-suunnitelman strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Lisäksi Traficom in valmisteleman Liikennejärjestelmän strategisen tilannekuvatyön yhteydessä kuullaan vuosittain toimialan edustajia osana jatkuvaa prosessia.

Skaalautuvia kestäviä ratkaisuja vientimarkkinoille Toimenpidekokonaisuuden toimilla pyritään luomaan kaupunkien toimilla kotimarkkina kestäville asiakaslähtöisille ratkaisuille, rakentamaan vaikuttavuudeltaan ja skaalautuvuudeltaan nykyistä suurempia kokeiluja, tukemaan julkisilla hankinnoilla innovaatioiden syntymistä ja rakentamaan Suomeen toimiva ekosysteemi liikenteen ja liikkumisen sekä toimialarajat ylittävälle tiedon hyödyntämiselle.

8. Mitä alla olevista toimenpiteistä pidät vaikuttavimpina? Toimenpiteet on kuvattu tarkemmin ohjelmaluonnoksessa.

Edistetään kestävä ja hiilineutraalin liikenteen ja liikkumisen liiketoimintaratkaisujen ja ekosysteemien syntymistä kaupunkiseuduilla.

Jatkuva ekosysteeminen yhteistyö Toimenpidekokonaisuuden toimilla pyritään kiihdyttämään liikennealalla jo käynnistynyttä ekosysteemistä

yhteistyötä liiketoimintaekosysteemien syntymiseksi sekä kansainvälistämiseksi. Rakentamaan yhtenäistä liikennealan kasvutarinaa kansainvälisen näkyvyyden lisäämiseksi sekä kansainvälisten kumppaneiden ja investoreiden houkuttelemiseksi

9. Mitä alla olevista toimenpiteistä pidät vaikuttavimpina? Toimenpiteet on kuvattu tarkemmin ohjelmaluonnoksessa.

Kansainvälisen liiketoimintapotentiaalin realisoiminen. Aktiivisten liiketoimintaekosysteemien laajentaminen aidosti kansainvälisiksi kokonaisuuksiksi, fokusoiden erityisesti kestävään kasvuun.

10. Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

Toimenpidekokonaisuudessa ”Skaalautuvia kestäviä ratkaisuja vientimarkkinoille” korostuu erittäin vahvasti kaupunkien – ja erityisesti kaupunkien hankintojen – rooli kehitysalustoina uusien ratkaisujen käyttöönotossa. Nämä ovatkin toki yksi tärkeä osa-alue. Tällä hetkellä, ennen kaikkea kuntien nykyisessä talustilanteessa, kaupunkien mahdollisuuksiin toimia kokeilualustana kohdistuu kuitenkin jopa ylimitoitettuja odotuksia. Ratkaisujen liiketoiminnallisen skaalauksen ensisijaisena ajurina ei voi eikä pidä olla kaupunkien, vaan yritysten. Kehitystyön tulee tapahtua liiketoiminnan ehdoilla ja kaikkien kokeilujen tavoitteena tulee olla terve bisnescase. Kaupungit voivat sen sijaan vaikuttaa merkittävästikin omilla päätöksillään ja toimenpiteillään pitkän aikavälin kehitykseen ja kehitysvisioon.

Innovatiivisten kannusteiden käyttöönoton (TP8) edellytys on, että niihin liittyvät lainsäädännölliset ja verotukselliset reunaehdot on ratkaistu. Kannusteiden, kuten päästökaupan osalta tulisi tarkastella, miten verotuksella ja lainsäädännöllä voitaisiin nykyistä paremmin mahdollistaa kestävämpään elämäntapaan ohjaavien instrumenttien implementoiminen. Liiallisella verobyrokratialla helposti estetään innovatiivisten kokeilujen toteuttaminen. Tämä on käytännössä havaittu Lahdessa toteutettavassa CitiCap -hankkeessa, jossa ensimmäisenä maailmassa testataan asukkaiden henkilökohtaista päästökauppaa: <https://www.lahti.fi/asuminen-ja-ymparisto/liikenne-ja-kadut/citicap/>

Lisätiedot: anna.huttunen@lahti.fi

11. Onko organisaatiosi kiinnostunut olemaan mukana jonkin toimenpiteen/toimenpiteiden eteenpäin viennissä, minkä?

Lahden kaupunki haluaa osaltaan edistää ja on vahvasti sitoutunut sähköisen liikenteen edistämiseen ja liikenteen hiilineutraalin sähköistymisen ekosysteemin rakentamiseen.

12. Muu mahdollinen palaute.

-

Alho Olli
Lahden kaupunki, kaupunkiympäristön palvelualue